

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н. Николай Стоянов Колишев за теоретичните и практико-приложните приноси в публикациите на доц. д.п.н. Вася Крумова Делибалтова, участник в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование

1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Дидактика, музейно образование), обявен в Държавен вестник, бр. 61/28. 07. 2017 г.

I. Биографични данни.

Доц. д.п.н. Вася Крумова Делибалтова е родена на 07.10.1966 г. в гр. Кюстендил. През 1990 г. завършва специалност Педагогика в СУ „Св. Климент Охридски“, последвана от специализации по Училищна педагогика и Социална педагогика, а през 1995 г. завършва специалност Журналистика в същия университет. През 2001 г. защитава дисертация на тема „Конструиране на диагностичен инструментариум за измерване и оценка на интелектуални учебни постижения“, въз основа на което ѝ е присъдена образователната и научна степен „доктор по педагогика“. През 2015 г. придобива научната степен „доктор на науките“ по Теория на възпитанието и дидактика с дисертация на тема „Метакогнитивното развитие в контекста на музейното и училищното образование“.

Трудовият стаж на доц. д.п.н. Вася Крумова Делибалтова започва през 1991 г. с работа като учител в 135 СОУ „Ян Амос Коменски“ и като педагогически съветник в 14 СОУ в гр. София. От 1996 до 1998 г. е асистент в Департамент за информация и усъвършенстване на учителите, а от 1998 г. до настоящия момент последователно заема длъжностите асистент, главен асистент и доцент във Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“.

Доц. д.п.н. Вася Крумова Делибалтова е специализирала в Карловия университет, Чехия, в гр. Ваймар, Германия, преподавала е по програмата за преподавателска мобилност „Еразъм“ в Полша, Словакия и Казахстан.

II. Обща характеристика на научната продукция.

Кандидатът е представил за рецензиране научна продукция в обем от 42 публикации, в това число 2 монографии, 4 студии, 8 статии в научни списания, 4 статии в тематични сборници, 19 статии в сборници от научни конференции, 5 учебника и учебни ръководства. Основен тематичен акцент в публикациите на кандидата е теоретичният анализ на обучението. Съществени за развитието на дидактиката научно-теоретични изследвания на обучението са представени в 16 публикации, в това число и в двете монографии „Теоретико-практически аспекти на обучението в слети класове“ и „Контекст на обучението – същност, роля и изследователска перспектива“, а така също в учебника по педагогика и в изданията в съавторство в Казахстан учебник, озаглавен „Философия и методология на педагогиката“. Особено внимание заслужава разработваното от кандидата в теоретичен и практически план

оригинално направление, наречено „музейно образование“, представляващо реализация на образователната концепция за „отворена учебна среда“. На основанията на музейното образование, на дизайна на неговите програми и на очакванията и нагласите на потребителите са посветени 7 публикации, в това число и на английски език.

Внимание заслужават публикациите, в които се разглеждат проблемите и перспективите за развитие на електронните учебници, както и на използването на потребителски уеб-сайтове за обучение на студенти. Тази проблематика се разглежда в 5 публикации, в това число и на английски език.

Трябва да отбележим още 3 публикации от областта на историята на педагогиката и 1 публикация в съавторство, в която се анализират съвременните тенденции в развитието на образованието в Република Казахстан.

Останалите трудове на кандидата могат да бъдат отнесени към категорията „други“.

В качеството на общи характеристики за всички представени публикации можем да открием следните: актуалност и оригиналност на разглежданата проблематика; логична структура; прецизност при определянето и използването на основните понятия; компетентни систематизация и анализ на значими литературни източници; качествен теоретичен анализ; обосноваване на продуктивни практически идеи; високо професионален език и стил на изложение. Впечатляващ е и списъкът с цитирания на публикациите на кандидата.

III. Оценка на теоретичните приноси.

Заявените от кандидата теоретични приноси са адекватни на съдържанието на представените публикации и свидетелстват за задълбоченост на професионалната рефлексия. Като особено важни за развитието на дидактическата теория бихме посочили следните приноси:

1. Осъществен е пределно абстрактен теоретичен анализ на обучението като дидактически феномен. Това е направено въз основа на синтез на познавателни резултати, постигнати със средствата на различни социални науки. Познавателният синтез е изходната точка за теоретичното изследване на реалности, създаващи и променящи както обучението, така и дидактиката в качеството ѝ на наука, която го описва, обяснява и изменя. Реалностите са анализирани детайлно в следните две отношения: 1) влиянието на промените в социалната ситуация върху интерпретацията на дидактическата проблематика; 2) влиянието на социално-икономическото развитие върху образователните потребности на човека и върху възможностите за тяхното задоволяване със средствата на обучението. Възможностите за развитие на обучението, които се извеждат в резултат на анализа, предполагат както обогатяване на учебната среда в

училищните и университетските образователни институции, така и създаването на „отворена учебна среда“ чрез партньорството на културни институции като музеите и галериите.

2. Разработени са основите на концепция за контекста на обучението, разбран като: „...Всичко значимо от средата в даден момент в зависимост от задачата и човешката мяра. Това позволява контекстът да се разглежда като своеобразен ресурс за реализация на съвместните дейности по постигането на определени учебни резултати“. От тази гледна точка авторът провежда изследвания за конструиране на „отворена учебна среда“ чрез: 1) „синергията музейна среда – училищна среда – среда на съвременното изкуство в контекста на отношението към себе си, към другите и към средата през призмата на метакогнитивното развитие и 2) синергията музейна среда – среда на съвременното изкуство през призмата на трансфера и реинтерпретацията на „музеен разказ“, както авторът нарича една изложба (с. 115 от монографията „Контекстът на обучението – същност, роля, изследователска перспектива“).
3. На емпирично равнище са реализирани поредица от изследвания, подчинени на целта да се очертаят характеристиките на контекста, които са значими от гледна точка на проектирането и конструирането на обучението в условията на „отворена учебна среда“.

IV. Оценка на практико-приложните приноси.

Като съществен практико-приложен принос на кандидата бихме открили разработването на дизайн на музейни образователни програми, описана в монографията „Контекстът на обучението – същност, роля, изследователска перспектива“ – музейна образователна програма с използване на информационно-комуникационни технологии и музейна образователна програма в рамките на експозиция, посветена на Втората световна война.

V. Преподавателска дейност.

Имам непосредствени впечатления от преподавателските качества на доц. д.п.н. Вася Делибалтова и мога да кажа, че тя притежава развита способност за логични, задълбочени, предизвикателни и информативни устни изложения, както и умение за учебно мотивиране на обучаваните и създаване на интерактивна образователна среда. Представените от нея учебници подкрепят това впечатление, защото се отличават с компетентно систематизирана теоретична и практическа информация, с резонни акценти върху същественото и провокиращи мисленето въпроси.

VI. Заключение.

В заключение основателно можем да заявим, че качеството на систематизацията и на теоретичния анализ в представените публикации и съдържащите се в тях продуктивни идеи за развитие на дидактиката и на музейното образование, както и преподавателската дейност на кандидата, са на равнище, което отговаря напълно на законовите изисквания за заемане на академичната длъжност „професор” в професионално направление 1.2. Педагогика (Дидактика, музейно образование).

проф. д.п.н. Николай Колишев